

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport

Številka: 630-01/16-2/   EPA 1423-VII
Ljubljana, 17. 10. 2016

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) sprejela

M n e n j e

k Poročilu o uresničevanju Resolucije o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020 za leti 2013 in 2014

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na 45. seji 17. 10. 2016 obravnavala Poročilo o uresničevanju Resolucije o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020 za leti 2013 in 2014, EPA 1423-VII, ki ga je Vlada v obravnavo predložila Državnemu zboru.

Komisija se je **seznanila** s poročilom.

V Resoluciji o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020 (v nadaljnjem besedilu: RISS), sprejeti 2011, je za doseganje ciljev RISS načrtovano tudi sprotno spremljanje uresničevanja ukrepov in poročanje Vladi in parlamentu. Pristojno Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je v sodelovanju z Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo pripravilo analizo izvajanja RISS v obdobju 2011–2014.

Analiza temelji na razpoložljivih statističnih podatkih in rezultatih ankete med izvajalci RISS. V anketi so sodelovali rektorji, dekani, direktorji javnih raziskovalnih zavodov, člani Sveta za znanost in tehnologijo RS, Sveta RS za visoko šolstvo ter vodje raziskovalnih programov, centrov odličnosti, kompetenčnih centrov in razvojnih jeder slovenskega gospodarstva. Za spremljanje in ovrednotenje učinkov izvajanja RISS je Vlada v okviru Sveta za znanost in tehnologijo imenovala komisijo iz predstavnikov Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, Obrtne zbornice Slovenije, Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani, Društva mladih raziskovalcev, Inženirske akademije Slovenije in Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS (v nadaljnjem besedilu: ARRS). Glede na analizo je od 69 načrtovanih ukrepov 10 izvedenih, 41 se jih izvaja, 18 je neizvedenih.

Komisija na podlagi poročila ugotavlja, da je eden od ključnih temeljev za celovito uresničevanja zavez iz RISS nov sistemski zakon o raziskovalni in inovacijski dejavnosti, ki se pripravlja že nekaj let. Glede finančnih pogojev oz. spodbud za izvajanje ukrepov RISS pa komisija izpostavlja, da so se državna proračunska sredstva za raziskovalno in razvojno dejavnost (v nadaljnjem besedilu: RRD) v obdobju od 2011 do 2014 zmanjšala;

leta 2014 so predstavljala 0,43 % BDP, kar je najmanj v zadnjih desetih letih. Pomeni, da so se od leta 2011 zmanjšala za 26,5 % oziroma 0,16 % BDP, v primerjavi z letom 2013 pa za 7,5 %. Povprečje držav članic EU 2014 je 0,67 % BDP proračunskih sredstev, glede na število prebivalcev pa je slovenski proračunski delež za RRD več kot polovico manjši od povprečne vrednosti v državah članicah EU in znaša 98 evrov na prebivalca. Skupaj z evropskimi sredstvi so proračunska sredstva za RRD 2014 dosegla 0,55 % BDP. Trend zmanjševanja državnih proračunskih sredstev za RRD se je 2015 nadaljeval. Tako je Slovenija 2015 iz državnega proračuna za RRD namenila 0,41 % BDP oz. 0,02 odstotne točke manj kot v prejšnjem letu. Skupaj z evropskimi sredstvi za RRD iz strukturnih skladov EU pa so skupna proračunska sredstva za RRD 2015 znašala 0,51 % BDP. Obseg državnih proračunskih sredstev za RRD pa se je 2016 prvič povečal.

Na podlagi razprave komisija ugotavlja, da kritično zmanjševanje sredstev za raziskovanje in inovacije negativno vpliva na obseg in število raziskovalnih projektov, opazno je znižanje cene raziskovalne ure, projekti niso razpisani, premalo je sredstev za evalvacije raziskovalnih projektov in rezultatov, ki so ključni za kakovost raziskovalnega dela. Še zlasti je opazna odsotnost sredstev za raziskave na univerzah. Komisija izpostavlja, da je povprečna letna vrednost projekta manj 200.000 evrov, s čimer pa je pri doseganju konkurenčnosti pri raziskovalnih skupinah zelo težko zagotoviti ustrezno kritično maso. Slovenija je med 9 državami OECD prva z manj kot 1 % deležem za RRD v državnem proračunu.

Komisija ugotavlja, da je ARRS spremenila postopke ocenjevanja oz. spremljanja raziskovalne dejavnosti, kar pomeni približevanjem modelom EU, kar prinaša znižanje nekaterih administrativnih bremen raziskovalcev in določene spremembe v informatiki pri vlaganju projektov.

Komisija opozarja na odsotnost vizije in odgovornosti odločevalcev, saj se politika oz. odnos do raziskovanja in inovacij spreminja ob vsaki menjavi oblasti. Pristojni za sprejemanje strategij morajo zato prevzemati odgovornost za uresničevanje ukrepov iz RISS ob stabilnem financiranju dejavnosti ter stremeti k analitičnemu, načrtnemu in strateškemu spremljanju in upravljanju raziskovalnih in inovacijskih potencialov ne glede na dolžino ali sestavo mandata vladanja. V nasprotnem primeru Slovenija v znanosti ne bo več konkurenčna, saj zaradi večletnega pomanjkanja finančnih sredstev, posledično kadrov in neustreznih tehnoloških pogojev, ne bo z razvijanjem znanj in s tehnološkimi produkti več dosegala dodane vrednosti. Komisija meni, da je eden od prvih pomembnih korakov za izboljšanja odnosa do raziskovanja oz. znanosti in pogojev za raziskovanje na raziskovalnih inštitutih in univerzah ustrezna in celovita sistemska področna zakonodaja, vključno s spremembami drugih zakonov, ki organizacijsko in statusno posegajo na to področje. Takšen pristop bo omogočil komplementarno povezovanje visokega šolstva, raziskovalne dejavnosti z inovacijami in s tehnološkimi procesi.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije dr. Zoran Božič.

Mag. Damijana Zelnik, l.r.
sekretarka

Dr. Zoran Božič, l.r.
predsednik